

Hvornår skal man lave beregning af procent og hvornår talserieindeks?

Hvornår er det relevant at beregne talserieindeks (beregning af udviklingen i talserie ud fra et basisår sat til 100), og hvornår skal der regnes procenttal, f.eks. forskel på begyndelsesår og slutår sat i pct af begyndelsesår?

Det afhænger af tallene. Man skal stille spørgsmålet: Hvorfor er tallene interessante, og hvordan vil en beregning vise deres relevans og faglige interessevinkel?

For at kunne besvare dette spørgsmål skal man kunne formulere forsøgsvisse hypoteser om sammenhænge mellem faktorer.

Ved den skriftlige studentereksamen i samfundsfag A i 2010 blev f.eks. stillet et spørgsmål til følgende tabel over udvikling i BNP i nogle økonomiske hovedområder:

Hvad kan der af tabellen udledes om den økonomiske udvikling i den viste periode? Besvarelsen skal understøttes af beregninger, der viser udviklingen.

Tabel A : Udvikling i kvartalsvis opgjort BNP i Danmark, NAFTA (USA, Canada og Mexico) og EU 27.

	2008		2009	
	1. kvartal	3. kvartal	1. kvartal	2. kvartal
Danmark mio kr	359065	357379	345988	337068
NAFTA mio\$	3525024	3514876	3395111	3384418
EU 27 mio\$	3116182	3097067	2965439	2956554

Note: Tallene er i faste priser

Her kan man naturligvis lave en beregning, der viser udviklingen i hele perioden taget under ét, dvs pct-udviklingen fra begyndelsesår til slutår beregnes, og man vil herved se, at faldet i det danske BNP er det største. Det er interessant, og man har løst en del af opgaven. Hvad der imidlertid er mere interessant er, at der sker en udvikling i løbet af perioden. Den får man kun overblik over, hvis man beregner et talserieindeks, jvf tabellen herunder:

Tabel B :Tabel med rækker indsat til indeksberegning

	2008		2009	
	1. kvartal	3. kvartal	1. kvartal	2. kvartal
Danmark mio kr	359065	357379	345988	337068
	100	99,53	96,36	93,87
NAFTA mio\$	3525024	3514876	3395111	3384418
	100	99,71	96,31	96,01
EU 27 mio\$	3116182	3097067	2965439	2956554
	100	99,39	95,16	94,88

Note: Tabel A og B ligger her på nettet: www.gf.dk/eoe/Tabel_krise.xls)

Tabel B laves ved, at der indsættes arkrækker i regnearket, så der er plads til at beregne serieindeksene under de absolutte tal. Man kunne også vælge at lave en tabel kun med serieindeksværdierne.

Tabel B giver mulighed for at se, at det særlige ved det danske krisegennemslag er et fald i BNP i 2. kvartal 2009, der overgår de andre områders. Det giver indeksberegningen mulighed for at se. Det kan evt. forbindes med en hypotese om, at den danske økonomi i særlig grad var overophedet i årene inden, og krisegennemslaget derved blev voldsommere end andre steder.